

ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ

Калугіна Н.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу та менеджменту
Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку
м. Одеса, Україна*

Сьогодні неможливо уявити своє життя без інформаційних технологій, що полегшують виконання різних завдань у багатьох сферах. Це стосується і сфери освіти. Події останніх років зумовили вимушений перехід закладів вищої освіти в режим дистанційного навчання, змусили викладачів вибудовувати навчальний процес у дистанційному форматі, тобто відбувається цифровізація освіти. Цифровізацію освіти розглядають як сучасний етап її інформатизації, який передбачає насичення інформаційно-освітнього середовища електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну.

Дослідники виділяють дві сторони цифровізації освіти:

1) формування цифрового освітнього середовища (цифрові засоби навчання, онлайн-курси, електронний освітній контент, цифрові ресурси та сервіси);

2) глибока модернізація освітнього процесу, який забезпечить підготовку людини до життя та професійної діяльності в цифровому суспільстві [1].

Цифровізація освіти призводить до позитивних і негативних наслідків упровадження цифрових технологій у навчальний процес. Позитивні наслідки впровадження цифрових технологій в освіту можна відмітити такі: розширення доступу до освіти, усунення бар'єрів в отриманні якісної освіти в умовах територіальної диференціації; побудова гнучкого та індивідуального освітнього процесу навчання студентів.

На протигагу оптимістичним поглядам окремі вчені вказують на те, що цифрові технології знижують ефективність та якість освіти. Ризики пов'язують із деформацією здатності до сприйняття об'ємних текстів, зниженням концентрації уваги та словесно-логічної пам'яті [2].

Дистанційне навчання можна розглядати як сукупність людських/нелюдських суб'єктів, які взаємодіють разом через комп'ютерні навчальні системи для досягнення освітніх цілей,

включаючи отримані результати навчання та задоволеність студентів. Необхідно зазначити, що студенти є основними учасниками дистанційного навчання, яке покладає на них більше обов'язків, ніж традиційна система очного навчання. Щоб дистанційне навчання було ефективним, необхідною є інша стратегія навчання, зміна позицій і ролей студента й викладача, здатність студента до самомотивації.

Багато студентів і викладачів виявилися не готовими до переходу на таку форму навчання, що частково знизило якість засвоєння матеріалу та успішність. До основних викликів, із якими зіткнулися заклади вищої освіти, можна віднести такі: недостатній рівень технічного забезпечення багатьох закладів освіти та їх готовності до використання сучасних ІКТ відповідно до можливостей викладачів і запитів студентів; проблеми з доступом до Інтернету через нестабільне підключення; недостатній рівень готовності частини викладачів до комунікації зі студентами й надання навчальних матеріалів із використанням сучасних інформаційних платформ.

Цифровізація розширила потенційні можливості студентів щодо комунікації, онлайн-взаємодії незалежно від територіальної локації. Окрім того, відбувається трансформація вимог до викладача. Цифровізація вимагає від викладача нової ментальності, швидкої адаптації до змін, креативного мислення, цифрових компетенцій для забезпечення необхідного рівня інтерактивності. Впровадження дистанційної форми навчання потребує внесення змін до нормативної бази, розроблення необхідного навчального контенту, перепідготовки кадрів [3].

Сучасний стан освіти в Україні характеризується надважкими умовами її існування та розвитку. Впровадження цифрових технологій є об'єктивною вимогою сьогодення. Цифрова трансформація – це глобальна тенденція, максимальну віддачу від якої отримують заклади освіти, котрі повною мірою освоюють перетворення освітнього процесу на основі використання цифрових тенденцій.

Таким чином, головним завданням на сьогодні треба вважати перехід на якісно новий рівень побудови міжособистісної взаємодії учасників освітнього процесу, зокрема з використанням можливостей і переваг цифрових технологій. Завдяки цифровізації освітній процес стає більш гнучким, мобільним, персоналізованим; впливає на зміст освіти, методи, засоби й технології навчання, організаційні форми навчання та управління, що спричиняє істотні зміни в сфері освіти.

Список використаних джерел:

1. Духаніна Н., Лесик Г. Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи. Modern directions of scientific research development: conference proceedings of the 12 th International scientific and practical conference

(Chicago, May 18-20, 2022). Chicago : BoScience Publisher, 2022. P. 406–409.
URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49235/1/p.406-409.pdf>

2. Прибилова В. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*. 2017. Вип. 4. С. 27–36.

3. Освіта України в умовах воєнного стану : інформ.-аналіт. зб. / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». 2022. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/education-of-ukraine_2022.pdf